

Bản quyền © 1998

Ngân hàng Tái thiết và Phát triển quốc tế, Ngân hàng Thế giới

1818 H. Street, N.W., Washington, D.C 20433

Giữ bản quyền

In tại Mỹ

Ấn bản lần đầu tiên tháng Chín 1998

Ngân hàng Thế giới không bảo đảm về sự chính xác của số liệu trong ấn bản này và không chịu trách nhiệm về mọi hậu quả trong quá trình sử dụng. Trong cuốn sách này, những biên giới, màu sắc, tên gọi và những thông tin khác ghi trên bất kỳ bản đồ nào trong cuốn sách này đều không mang hàm ý thể hiện sự đánh giá nào của nhóm Ngân hàng Thế giới đối với tình trạng hợp pháp về lãnh thổ hoặc sự công bố hoặc chấp nhận chính thức về những đường biên giới đó.

Tài liệu sử dụng trong ấn phẩm này được giữ bản quyền. Giấy xin phép sử dụng từng phần của tài liệu này xin gửi về cơ quan xuất bản theo địa chỉ ghi ở trên. Ngân hàng Thế giới khuyến khích sử dụng ấn phẩm này và sẵn sàng cho phép những trường hợp sử dụng lại tài liệu không mang tính thương mại và Ngân hàng không đòi hỏi phí sử dụng. Giấy phép sử dụng một phần tư liệu này cho các lớp đào tạo do Copyright Clearance Center, Inc., Suite 910, 222 Rosewood Dr., Danvers, Massachusetts 01923, U.S.A cung cấp.

Thiết kế bìa của The Magazine Group

Ảnh bìa của Curt Carnemark/ngân hàng Thế giới

ISBN 0-8213-4299-1

Đã đăng ký với Library of Congress Cataloging-in-publication Data

Lời nhà xuất bản

Cuộc khủng hoảng tài chính - tiền tệ Đông Á - cuộc khủng hoảng lớn nhất trong nhiều thập kỷ qua - đã kéo dài hơn một năm, gây ra những hậu quả nặng nề đối với các nền kinh tế Đông Á và tác động tiêu cực đến nền kinh tế thế giới. Vậy những nguyên nhân nào dẫn đến khủng hoảng? Tác động trước mắt và hậu quả lâu dài của khủng hoảng đối với toàn khu vực và từng nước ra sao? Bằng cách nào các nước trong khu vực có thể thoát ra khỏi khủng hoảng và từng bước phục hồi nền kinh tế Đây là những vấn đề đã và đang được đặt ra trong nhiều công trình nghiên cứu, trong các cuộc hội thảo quốc tế và khu vực, thu hút sự tham gia đông đảo của các nhà nghiên cứu, các học giả các nhà hoạch định chính sách... thuộc nhiều quốc tịch và tổ chức quốc tế khác nhau.

Để cung cấp cho bạn đọc tài liệu nghiên cứu về vấn đề này, đồng thời góp phần đưa ra lời giải đáp cho những vấn đề nêu trên, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia cho dịch và xuất bản cuốn sách Đông Á: Con đường **dẫn đến phục hồi, một công trình nghiên cứu được dư luận đánh giá cao**, do Ngân hàng Thế giới ấn hành năm 1998.

Nội dung cuốn sách trình bày khái quát về cuộc khủng hoảng tài chính - tiền tệ ở Đông Á, đồng thời đi sâu phân tích từng khía cạnh của cuộc khủng hoảng : thương mại và cạnh tranh, tài chính, xã hội, môi trường, v.v.. Trên cơ sở đó, cuốn sách đề xuất và kiến nghị một số giải pháp nhằm giúp các nước trong khu vực thoát khỏi khủng hoảng và phục hồi sự tăng trưởng kinh tế.

Mặc dù có một số đánh giá và số liệu trong cuốn sách khác với đánh giá và số liệu của chúng ta, nhất là những số liệu và tiêu chí đánh giá tình trạng nghèo khổ ở các nước khác nhau trên thế giới, nhưng chúng tôi vẫn hy vọng cuốn sách sẽ là tài liệu tham khảo bổ ích đối với bạn đọc.

Xin giới thiệu cuốn sách cùng bạn đọc.

Tháng 1-1999

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

Mục lục

Lời Nhà xuất bản

Bảng chú giải những chữ viết tắt

Lời cảm ơn

Lời tựa

Tóm tắt

Chương 1 : Cuộc khủng hoảng Đông Á:

Một cách nhìn khái quát

Liệu điều kỳ diệu là có thực không?

Tại sao Đông lại đi xuống?

Sự xuất hiện khả năng dễ bị tổn thương cơ cấu

Ngòi nổ

Sự lây lan

Từ cuộc khủng hoảng tài chính-tiền tệ dẫn tới khủng hoảng kinh tế-xã hội

Kết luận và tổ chức của nghiên cứu này

Chương 2: Thương mại và cạnh tranh

Những nguyên nhân suy giảm xuất khẩu năm 1996

Chu kỳ hay cơ cấu

Cạnh tranh giữa Trung Quốc và các nước xuất khẩu có chi phí thấp khác

Sự chuyên môn hoá hẹp trong ngành công nghiệp điện tử

Thương mại trong khu vực châu Á: Hiệu ứng Đôminô

Xuất khẩu châu Á sau hậu quả của cuộc khủng hoảng

Triển vọng và chính sách

Chương 3: Khu vực tài chính:

Ở trung tâm của cuộc khủng hoảng

Sự bùng nổ và tàn lụi của khu vực tài chính

Xây dựng lại từ đồng tro tàn: Tiến lên và tái thiết

Chương trình trước mắt: khôi phục nguồn tín dụng

Nhiệm vụ khó khăn và tổn kém của công cuộc cơ cấu lại các ngân

hàng

Các nguyên tắc cơ cấu lại ngân hàng

Những biện pháp đã được áp dụng cho đến nay

Chương 4: Các công ty trong cảnh khốn cùng

Sự hình thành tình trạng dễ bị tổn thương trong khu vực công ty

Sau cơn khủng hoảng: Đánh giá thiệt hại

Chương trình hành động khẩn cấp: CO cấu lại các ngân hàng và hệ thống các công ty

Cải thiện sự điều hành công ty

Chương 5: Từ khủng hoảng kinh tế tới khủng hoảng xã hội

Tăng trưởng và những yếu tố dễ bị tổn thương

Những thử thách trước khủng hoảng và những yếu tố dễ bị tổn thương đang nảy sinh

Tác động xã hội của cuộc khủng hoảng

Có thể làm gì?

Các thể chế, nạn tham nhũng và cơ cấu xã hội

Chương 6: Môi trường trong cơn khủng hoảng:

Một bước giật lùi hay con đường mới oi lên?

Các khía cạnh môi trường của cuộc khủng hoảng

Chương 7: Những ưu tiên cho sự hồi phục bền vững

Giải quyết vấn đề mất khả năng thanh toán của hệ thống ngân hàng và của khu vực công ty

Sự cần thiết phải khôi phục tăng trưởng về tổng cầu

Bảo vệ người nghèo và chia sẻ sự hồi phục

Tiến bộ trong cải tổ cơ cấu: Nâng cao chất lượng tăng trưởng

Huy động các nguồn lực bổ sung để hỗ trợ tăng trưởng

Hành trình về phía trước

Tài liệu tham khảo

Bảng chú giải những chữ viết tắt

AMC	Công ty quản lý tài sản
APEC	Diễn đàn hợp tác kinh tế châu Á - Thái Bình Dương
ASEAN	Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á
BIBF	Trung tâm hoạt động ngân hàng quốc tế Băng Cốc
BIS	Ngân hàng thanh toán quốc tế
CAMELOT	Vốn, Tài sản, Quản lý, Khoản thu, Khả năng thanh toán, Môi trường hoạt động và Tính minh bạch
CD	Chứng chỉ tiền gửi
CPI	Chỉ số giá tiêu dùng
DIP	Con nợ thuộc sở hữu (hình thức cho vay)
East Asia 5	Năm nước Đông Á: Thái Lan, Hàn Quốc, Indônêxia, Malaysia, Philippin
EU	Liên minh châu Âu
FDI	Đầu tư trực tiếp của nước ngoài
FIDF	Quỹ phát triển các tổ chức tài chính
FRA	Cơ quan tái cơ cấu tài chính
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
GEP	Triển vọng kinh tế thế giới
GNP	Tổng sản phẩm quốc dân
IBRA	Ban tái thiết Ngân hàng Indônêxia
IMF	Quỹ tiền tệ quốc tế
KAMCO	Cơ quan quản lý tài sản Hàn Quốc
LPG	Khí hoá lỏng
NBFI	Tổ chức tài chính phi ngân hàng
NEP	Chính sách kinh tế mới
NGO	Tổ chức phi chính phủ
NIE	Các nền kinh tế mới công nghiệp hoá
OECD	Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế
R&D	Nghiên cứu và triển khai
SET	Thị trường chứng khoán Thái Lan
SITC	Danh mục phân loại thương mại quốc tế tiêu chuẩn hai con số
TFP	Năng suất toàn bộ các yếu tố sản xuất
TRIS	Công ty cung cấp thông tin và đánh giá mức độ tín nhiệm của Thái Lan

Lời cảm ơn

Đây là nỗ lực của toàn nhóm nghiên cứu. Công trình nghiên cứu này được khởi xướng dưới sự chỉ đạo của Pieter Bottelier, cố vấn cao cấp của Phó Chủ tịch Ngân hàng Thế giới phụ trách khu vực Đông Á, và được hoàn thành dưới sự hướng dẫn của Masahiro Kawai, nhà kinh tế trưởng của khu vực Đông Á. Richard Newfarmer là trưởng nhóm nghiên cứu, cùng phối hợp với Mong Haddad và Ilker Domac với tư cách là tác giả chính của công trình nghiên cứu này. Stijn Claessens là tác giả của chương về khu vực tài chính, dựa trên các nghiên cứu của Pedro Alba, Amar Bhattacharya, Swati Ghosh, Leonardo Hernandez, Peter Montiel và Michael Pomerleano. Tamar Manuelyan-Atinc và Mike Walton là tác giả của chương về khu vực xã hội. Gordon Hughes, cùng với tư liệu của Magda Lovei và Herman Cesar, đã đóng góp cho chương về môi trường. Một số thành viên của nhóm nghiên cứu đã cung cấp những bài phân tích có giá trị được sử dụng trong công trình nghiên cứu, đó là Yuzuru Ozeki (phó trưởng nhóm, phụ trách chủ đề kinh tế vĩ mô), Dipak Dasgupta và Kumiko Mai (thương mại), Simeon Djankov (điều hành công ty), Giovanni Ferri (tài chính công ty), Bert Hofman (khu vực công ty), Michael Pomerleano (tài chính và điều hành công ty). Dieter Ernst, Kenichi Ohno, Takatoshi Ito, Warwick McKibbin và Will Martin, và Viện nghiên cứu Nomura, đã cung cấp những nghiên cứu cơ bản rất hữu ích. David Bisbee đã có những hỗ trợ nghiên cứu quý giá. Một số người khác cũng đã đóng góp viết những bài phân tích ngắn và các hộp. Đó là Natasha Beschoner, Pieter Bottelier, Craig Burnside, Elizazabeth Chiên, Hilary Codippily và Elizabeth C. Brouwer, Dipak Dasgupta và nhóm DEC, Larry Lang, Wei Ding, May Hallward-Driemeier và David Dollar, E.C. Hwa, Lloyd Kenward, Aart Kraay, Kathie Krumm, Victoria Kwakwa, Felipe Larrain, Rolf Luders, Behdad Nowroozi, Kyle Peters, Caroline Robb, Sergio Schmukler, Richard Scobey, và Vivek Suri. Còn Bonita Brindley đã giúp đỡ chúng tôi một cách nhiệt tình trong công tác biên tập.

Chúng tôi đặc biệt biết ơn Joseph Stiglitz, nhà kinh tế trưởng của Ngân hàng Thế giới và những người cùng đọc kiểm lại bản thảo với ông là Amar Bhattacharya, Uri Dadush, Robert Holzmann, Danny Leipziger, Jed Shilling và John Williamson, những người đã

có những nhận xét sâu sắc và sắc bén trong quá trình chúng tôi viết tác phẩm này. Còn có nhiều đồng nghiệp của Ngân hàng nữa cũng đã cung cấp tư liệu và bình luận cho chúng tôi.

Chúng tôi trân trọng cảm ơn sự hỗ trợ tài chính của Chính phủ Nhật Bản thông qua Quỹ uỷ thác chuyên gia tư vấn Nhật Bản và Trung tâm Nhật Bản về tài chính quốc tế đã hỗ trợ chúng tôi với tư cách là Ban thư ký cho công việc của chuyên gia tư vấn Công trình này cũng

tận dụng cứ liệu của công trình nghiên cứu sắp xuất bản của Ngân hàng Phát triển châu Á và Ngân hàng Thế giới, đó là “*Managing Global Financial Integration in Asia: Emerging Lessons and Prospective Challengeb*” (*Quản lý sự phối hợp tài chính toàn cầu ở châu Á: những bài học mới đây và những thách thức tương lai*) (trong đó có một số thành viên của công trình này tham gia), và công trình nghiên cứu sắp xuất bản của Ngân hàng Thế giới *Global Economics Prospects* (*Triển vọng kinh tế toàn cầu*).

Lời tựa

Một năm sau khi bùng nổ, cơn bão kinh tế tại Đông Á vẫn còn tiếp tục hoành hành. Cuộc khủng hoảng đã lan rộng ra tới các thị trường tài chính khắp thế giới và đặt sự tăng trưởng kinh tế toàn cầu vào cơn hiểm nguy. Tại khu vực Đông Á, sự suy thoái đang đe dọa làm xói mòn những thành tựu đáng kể mà khu vực này đạt được trong quá trình phát triển kinh tế. Chỉ hai thập kỷ sau năm 1975, khoảng 370 triệu người đã thoát khỏi cảnh nghèo khổ. Đây chính là một thành quả mà rất có thể giúp các nước chống cự với sức công phá của cơn sốt khủng hoảng, nhưng không còn nghi ngờ gì nữa, chỉ một vài năm tới, cuộc sống của hàng chục triệu người sẽ hết sức khó khăn. Sự suy thoái trầm trọng đã đẩy hàng triệu trẻ em vào cảnh đói khát, cướp đi từ cha mẹ chúng những phương tiện kiếm sống cho gia đình, và thậm chí gây ra cảnh xung đột sắc tộc nhỏ lẻ ở một vài nước.

Độ sâu của cuộc khủng hoảng báo hiệu trước một sự mất mát dai dẳng về tiềm năng nhân lực mà sẽ còn gây chấn động trong nhiều năm sau khi cuộc khủng hoảng đã đi qua. Trẻ em đang bỏ học ở mức báo động. Chẳng hạn, tại Indônêsi, theo báo cáo của các quan chức chính phủ, tỷ lệ học sinh nhập trường đã giảm từ 78% xuống còn 54%. Sức ép về mặt kinh tế đã buộc vô số gia đình phải ly hôn, đẩy các bé gái vào con đường mại dâm và đặt cuộc sống của người nghèo lớn tuổi trước sự đe dọa của cảnh túng quẫn.

Đối với các nước chịu khủng hoảng, phải mất một khoảng thời gian mới có thể khôi phục lại được mức thu nhập trước đây mà người dân đã được hưởng. Nhưng khoảng bao lâu? Liệu các nước này có phải trải qua một “thập kỷ mất mát” như các nước Mỹ Latinh hay chỉ năm sau nó sẽ hồi phục lại? Mức sống của cả một thế hệ đang chờ đợi vào sự trả lời cho những câu hỏi này.

Trên một vài khía cạnh nào đó, sự tụt dốc của Đông Á là một hiện tượng cá biệt. Nó đã châm ngòi cho một loạt các cuộc khủng hoảng tiền tệ, ngân hàng và khiến sự hoảng loạn tài chính trong khu vực trở thành căn bệnh kinh tế trầm trọng. Chắc chắn chúng ta đã biết rõ về nguyên nhân của sự tụt dốc này: đó là sự bùng nổ về tín dụng và sự tăng phồng về giá tài sản cùng với quy chế tài chính yếu kém, hay các cơn hoảng loạn tài chính phần nhiều do những phản ứng bản năng có tính bầy đàn của các nhà đầu tư trước những sự kiện riêng biệt và ngẫu nhiên hơn là những vấn đề mang tính bản

chất. Thậm chí những nước phát triển được điều hành tốt cũng đã phải trải qua những vấn đề này. Điều khiến Đông Á trở nên cá biệt chính là tính khắc nghiệt và độ lớn của tập hợp những vấn đề mà nó đang gặp phải: một loạt các cuộc tấn công mang tính đầu cơ vào một nhóm các nước trong khu vực đã kích động việc rút các khoản vốn khổng lồ, các cuộc khủng hoảng xảy ra đồng loạt, và sự đình đốn về kinh tế trong cả khu vực.

Còn quá sớm để có được một sự tổng kết chính xác về tấn thảm kịch vẫn đang tiếp diễn. Mục đích của chúng tôi trong bản báo cáo này là hoàn toàn khiêm tốn: đó là tổng kết lại những diễn biến trong khu vực nêu lên những yếu tố xác định tương lai của Đông Á và kiến nghị những chính sách mang tính định hướng chung.

Thách thức chủ yếu là việc khôi phục được sự tăng trưởng kinh tế một cách bền vững và bình đẳng. Bản báo cáo tập trung vào một chiến lược với ba mũi nhọn:

- Phục hồi sự tăng trưởng dựa trên các cải cách cơ cấu nhằm tạo điều kiện cho việc phục hồi kinh tế nhanh hơn và mang tính bền vững.
- Bảo vệ người nghèo trong quá trình khủng hoảng và đảm bảo họ sẽ được hưởng lợi khi kinh tế hồi phục; và
- Huy động vốn để giúp phục hồi nhanh sự tăng trưởng kinh tế.

Những công việc khó khăn khi thực hiện chiến lược này còn nằm ở phía trước.

Sự hỗ trợ của Ngân hàng Thế giới

Ngân hàng Thế giới đang lần lượt làm việc với chính phủ từng nước trong khu vực để giúp họ nhận thức được chiến lược ba phần nói trên. Ngân hàng Thế giới đã cam kết hỗ trợ cho các nước chịu khủng hoảng ở Đông Á gần 18 tỷ đô la và đã giải ngân hơn 8 tỷ đô la dưới hình thức các khoản vay trong năm kể từ tháng Bảy 1997.

Việc phục hồi lại sự tăng trưởng dựa trên các cải cách về mặt cơ cấu luôn được ưu tiên. Ngân hàng Thế giới đang giúp đỡ các chính phủ tăng các khoản chi tiêu theo các cách thức có hiệu quả, đặc biệt là khoản chi về xã hội. Ngân hàng Thế giới đã thông qua 45 khoản vay lớn cho khu vực Đông Á ngay năm đầu sau cuộc khủng hoảng. Như vậy, Ngân hàng Thế giới đã giúp đỡ bằng cách hỗ trợ tăng chi tiêu ngân sách, và những nhu cầu do chi tiêu tăng mang lại, về phần mình, sẽ tạo ra công ăn việc làm và thu nhập. Trọng tâm của chúng tôi không chỉ nhằm vào số lượng của việc chi tiêu, mà quan trọng hơn, nhằm vào chất lượng của việc chi tiêu. Trong quá trình chuẩn bị và giám sát các khoản vay này, Ngân hàng Thế giới đã cố vấn về chính sách và trợ giúp về kỹ thuật, tiến hành các đối thoại có sự hỗ trợ bởi một nguồn bao gồm các nghiên cứu kinh tế, các tổng kết về chi tiêu công cộng, và các hội nghị có sự tham gia của các đối tác từ khu vực tư nhân và các tổ chức phi chính phủ (NGO). Ví dụ, thông qua các chương trình điều chỉnh cơ cấu trị giá hàng tỉ đô la tại Thái Lan, Indônêsi, Hàn Quốc và Philippin, Ngân hàng Thế giới đang giúp đỡ các chính phủ tăng cường việc điều chỉnh và giám sát khu vực tài chính đồng thời với việc hỗ trợ cho các chính phủ này trong việc cơ cấu lại khu vực công ty và khu vực ngân hàng. Điều này còn có nghĩa là tiến hành cải thiện việc công khai thông tin về hoạt động của công ty và thông tin về tài chính, quản lý tốt hơn các khoản nợ và các khoản nợ dự phòng, cùng với việc thực hiện cải cách hệ thống quy chế và pháp lý. Thông qua việc cho các dự án vay, đặc biệt là các dự án về cơ sở hạ tầng, Ngân hàng Thế giới đang tăng cường thảo luận để đưa vào các biện pháp bảo vệ môi trường nhằm giải quyết các vấn đề tài nguyên thiên nhiên và môi trường đang bị cuộc khủng hoảng làm cho trở nên trầm trọng thêm. Chính những nỗ lực này sẽ đóng góp vào việc phục hồi tăng trưởng kinh tế, một sự tăng trưởng mà có thể duy trì được.

Để bảo vệ người nghèo, người thất nghiệp và người già cả trước tác động về mặt xã hội của cuộc khủng hoảng, Ngân hàng Thế giới đã hỗ trợ chương trình sức khoẻ, giáo dục cơ sở, trợ cấp thực phẩm theo mục tiêu, các hoạt động công cộng tạo công ăn việc làm và sử dụng nhiều lao động. Các dự án tạo quỹ phúc lợi và các chương trình trường nội trú (stay-in-school) đã được giới thiệu tại Indônêsi và Thái Lan, và các biện pháp cải thiện mạng lưới an toàn xã hội (bao gồm cả thị trường lao động, cải cách hệ thống trợ cấp hưu trí, cung cấp các dịch vụ xã hội, can thiệp có định hướng để giảm đói nghèo) đã được áp dụng tại các nước khác. Về dài hạn, Ngân hàng Thế giới đang làm việc nhằm tăng cường tính bền vững về mặt xã hội và nhân lực của sự phát triển để giải quyết những yếu kém về mặt xã hội trong quá trình phát triển của Đông Á - đó là sự bất bình đẳng gia tăng và thiếu những mạng lưới an toàn xã hội chính thức như các chế độ bảo hiểm y tế và bảo hiểm thất nghiệp - đồng thời bảo vệ và củng cố các thành tựu về mặt xã hội của khu vực về giáo dục, y tế và cải thiện chất lượng cuộc sống.

Ngân hàng Thế giới đang nhân rộng các nỗ lực của mình để huy động các nguồn hỗ trợ từ bên ngoài cho khu vực chịu khủng hoảng. Đáng lưu ý là sự đóng góp quan trọng nhất của Ngân hàng Thế giới không phải là hoạt động cung cấp vốn mà chính là sự hỗ trợ cho khu vực này khôi phục lại được niềm tin trong các nhà đầu tư trong và ngoài nước bằng những chính sách lành mạnh. Việc khôi phục lại niềm tin vào tương lai chính là bí quyết để thu hút được các nguồn vốn mới. Thông thường luôn có một khoảng chênh lệch về thời gian giữa việc thông qua các chính sách lành mạnh và sự lấy lại lòng tin của thị trường. Ngân hàng Thế giới dự định đóng vai trò lãnh đạo trong việc huy động vốn ở giai đoạn này. Nó sẽ tăng nguồn cho vay đến một mức giới hạn dựa trên các quy chế riêng của mình miễn là phù hợp với sự cho phép của chính sách cải

cách trong nước. Hơn nữa, cùng với các đối tác khác Quỹ tiền tệ quốc tế, Ngân hàng Phát triển Châu Á, các chính phủ và khu vực tư nhân - Ngân hàng Thế giới sẽ tìm kiếm những cách thức mới để huy động vốn nhằm hỗ trợ cho việc phục hồi nhanh chóng nền kinh tế.

Nhiệm vụ trước mắt còn rất nhiều. Cuộc khủng hoảng xảy ra ở Đông Á cũng trầm trọng như cuộc khủng hoảng nợ ở Mỹ Latinh vào những năm 1980. Bởi vì cuộc khủng hoảng này đã làm đảo lộn các định chế chính trị và kinh tế đương thời nên hầu như toàn bộ xã hội ở Đông Á cũng đang biến đổi một cách ghê gớm theo những cách thức mà trước đó 18 tháng không một ai có thể đoán biết được. Rõ ràng là tất cả các nước Đông Á đang thay đổi những lề lối cũ trong việc quản lý nền kinh tế và chính trị. Các công ty đã từng vay mượn dễ dãi và thường xuyên dùng sự tăng trưởng nhanh chóng làm vật thế chấp vay vốn đang dần dần tuân theo một kỷ luật mới. Các ngân hàng trước đây vay đồng yên và đô la để cho vay bằng nội tệ mà chỉ cần một cái gật đầu của chính phủ để làm lá chắn thì nay phải chịu sự giám sát chặt chẽ hơn. Các doanh nghiệp và các ngân hàng đang tiến hành những thay đổi sâu sắc về quyền sở hữu và tổ chức như các nước Mỹ Latinh đã từng làm suốt những năm 1980 hay nước Mỹ trong những năm 1930. Mặc dù còn quá sớm để khẳng định rằng các công ty và ngân hàng có thể thoát ra khỏi cuộc khủng hoảng với quyền sở hữu ít tập trung hơn, sự đại diện rộng rãi hơn và tính minh bạch nhiều hơn cho các cổ đông chiếm thiểu số, bao gồm cả người nước ngoài, và một kỷ luật nghiêm ngặt hơn do cạnh tranh trên cả hai thị trường vốn và hàng hoá mang lại. Tương tự, các chính phủ và việc điều hành đất nước cũng đang có những thay đổi mạnh mẽ. Thậm chí khi đang còn phải cáng đáng một phần gánh nặng từ các bảo lãnh ngầm trước đây cho khu vực tư nhân, các chính phủ đang tự cải tổ để giảm bớt những khoản nợ dự phòng này và giảm vai trò trực tiếp của mình trong việc phân